

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 48 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-631 (TAP-21-1037) (21-27911(2))**

2021-08-11 Nr. NV-1933

Vilnius

Rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas – pateikti Vyriausybės išvadą (nepritarti) Seimo narių grupės (L. Kukuraičio, D. Labanavičiaus, T. Tomilino, R. Baškienės, R. Šalaševičiūtės, L. Nagienės) įstatymo **projektui, kuriuo siūloma nustatyti, kad užimtumo didinimo programos gali būti rengiamos asmenims, kurie yra darbo paieškos išmoką gaunantys ar ją gavę asmenys (galiojūt iki 2021-12-31).**

Esama situacija:

- Užimtumo įstatyme nustatyta, kad i savivaldybių organizuojamas užimtumo didinimo programos gali būti įtraukiami: rūpintiniai iki 25 m.; nėščios moterys; asmenys auginantys vaiką iki 8 m. arba neįgalų vaiką iki 18 m.; asmenys, prižiūrintys neįgalius šeimos narius, kuriems nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra; grįžę iš laisvės atėmimo vietų asmenys; piniginių socialinės paramos gavėjai; priklausomi nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenys, baigę psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas; prekybos žmonėmis aukos po reabilitacijos programų; grįžę į Lietuvą nuolat gyventi politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų šeimos nariai; asmenys, turintys pabėgėlio statusą ar kuriems yra suteikta papildoma ar laikinoji apsauga; asmenys, patiriantys socialinę riziką; vyresni kaip 40 metų asmenys.
- Užimtumo didinimo programos finansuojamos iš savivaldybėms skiriamų valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų. 2021 m. skirta 9,7 mln. Eur, iš jų 2 mln. užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modeliui, kuomet siekiama įdarbinti ilgalaikius ir labiausiai pažeidžiamus bedarbius, pasitelkiant atvejo vadybininką ir bedarbiui teikiant individualizuotas paslaugas (psichologo, priklausomybių prevencijos, motyvavimo, pavėžėjimo, palydėjimo ir t.t.). Šis modelis taikomas 23 savivaldybėse.
- 2020 metais darbo paieškos išmoką (0,3 MMA; 200 Eur) gavo 252,2 tūkst. bedarbių, t.y. 91 proc. Užimtumo tarnyboje registruotų asmenų (ji buvo mokama turintiems bedarbio statusą ir nedalyvaujantiems aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse bedarbiams). Nuo 2021-01-01 darbo paieškos išmokos (212 Eur) skyrimo sąlygos buvo sugriežtintos – ji mokama bedarbio statusą turintiems asmenims, kurie darbo neteko ne anksčiau kaip 3 mėn. iki ekstremalios situacijos ar karantino paskelbimo, nedalyvaujantiems aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ir neturintiems teisės gauti nedarbo socialinio draudimo išmokos. 2021-07-01 darbo paieškos išmoką gavo 41,2 tūkst. bedarbių (18 proc. visų registruotų bedarbių), iš kurių 36,4 tūkst. asmenų iki įsiregistravimo buvo nedirbę 2 ir daugiau metų. Darbo paieškos išmokų mokėjimas numatytas iki 2021-08-31.

Esmė: Siūloma nepritarti įstatymo projektui Nr. XIVP-631 dėl šių priežasčių:

- priėmus šį projektą, užimtumo didinimo programų dalyviais galėtų tapti apie 91 proc. Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių, įskaitant studentus ir aktyviai darbo ieškančius bedarbius, kurie turi darbo rinkoje paklausias profesijas ir kurie šiuo metu gauna ar anksčiau gavo darbo paieškos išmoką. Tai prieštarautų užimtumo didinimo programos tikslui, nes užimtumo didinimo

programos gali būti rengiamos atskiroms labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų grupėms, bet ne asmenims, kuriems papildoma pagalba įsidarbinant nereikalinga. Be to, asmenys, kurie šiuo metu gauna ar anksčiau gavo darbo paieškos išmoką ir priklauso Užimtumo įstatyme nurodytoms tikslinėms asmenų grupėms, gali dalyvauti užimtumo didinimo programose.

- 23 savivaldybėse įgyvendinamas Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbingiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelis, kuris taikomas ilgą laiką nedirbusiems asmenims, kurie priklauso bent vienai iš Užimtumo įstatyme nurodytų grupių ar gauna darbo paieškos išmoką, todėl šie asmenys gali dalyvauti užimtumo didinimo programose.
- papildomai grupei įtraukti reikėtų papildomų valstybės biudžeto lėšų, kurios 2021 m. biudžete nenumatytos. Savivaldybės rengia ir įgyvendina užimtumo didinimo programas, kuriose numato labai skirtingas priemones, todėl apskaičiuoti papildomo valstybės biudžeto lėšų poreikio nėra galimybių.

Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos siekius prioritetą teikti ilgalaikių bedarbių, jaunimo, moterų, vyresnio amžiaus žmonių, atskirų regionų gyventojų, neįgaliųjų, atskirų socialinių grupių žmonių užimtumui didinti ir vykdyti efektyvias užimtumo programas.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021 m. liepos 29 d.

Derinimas: Suderinta be pastabų su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Užimtumo tarnyba.

Dalykinio vertinimo išvada:

Atkreiptinas dėmesys, kad nutarimo projekto 1 punkto antroje pastraipoje vietoje žodžių „(91 proc. 91 proc. visų darbo paieškos išmokos gavėjų)“ reikėtų patikslinti „(91 proc. visų registruotų bedarbių)“.

Siūlome nutarimo projektą **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt